

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

In september 2023 heeft uw raad besloten tot het instellen van het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds (23bb004235). Via de Monitor Werk & Inkomen wordt u elk tertaal geïnformeerd over de resultaten van het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP). Daarnaast hebben we u in november 2024 per brief (24bo008652) uitgebreid op de hoogte gesteld van de voortgang van het RAP. Daarbij is ook aangekondigd dat het RAP in de 2^e helft van 2025 geëvalueerd zou worden. Deze brief gaat in op de uitkomsten van die evaluatie.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord Rotterdam "Een Stad" 2022-2026
- Werk is geweldig!, Beleidskader Participatie 2023-2026

Toelichting:

Het RAP is een (subsidie)fonds dat zich richt op het steunen van projecten van werkgevers, gericht op het verminderen van personeelstekorten en het stimuleren van arbeidsparticipatie in de arbeidsmarktregio Rijnmond. We bieden werkgevers die projecten starten cofinanciering in de vorm van subsidie tot een maximum van 50% van de totale projectkosten. Projecten die voor het RAP in aanmerking komen, moeten specifiek gericht zijn op werkgelegenheid in de maatschappelijk cruciale sectoren, te weten: openbaar vervoer, zorg, kinderopvang, onderwijs, bouw/techniek, veiligheid of haven/logistiek. Of op het werk verbonden aan de economische transitieopgaven: digitalisering, energie en de circulaire economie.

Naast deze sectorale focus, zijn de volgende uitgangspunten belangrijk voor de inrichting van het RAP geweest:

- De focus op resultaat, door te sturen en af te rekenen op basis van plaatsingen, scholing met baangaranties of baanbehoud;
- Het inzetten op een sterke betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de aanvragers, door inbreng van cofinanciering als voorwaarde te stellen. En zodoende ook een deel van de projectfinanciering uit de markt te halen;
- Bij de inrichting van het aanvraag- en verantwoordingsproces te kiezen voor een zo beperkt mogelijke administratieve belasting om de aanvragers te ontlasten.

Ondernemers, werkgevers, onderwijsinstellingen, intermediairs of een coalitie kunnen een (subsidie)aanvraag doen bij het RAP in een van de aanvraagtijdvakken. In 2026 zijn er nog drie aanvraagtijdvakken, waarin aanvragen kunnen worden ingediend.

Het RAP wordt ondersteund vanuit het Werkcentrum Rijnmond (WCR) als onderdeel van de werkgeversdienstverlening. Er is een Steunpunt RAP van waaruit aanvragers hulp kunnen krijgen bij het doen van aanvragen. Uiteindelijk worden ingediende aanvragen beoordeeld door een onafhankelijke adviescommissie op basis van de criteria uit de subsidieregeling RAP.

Evaluatie RAP

Ecorys heeft in opdracht van het cluster Werk & Inkomen het RAP geëvalueerd. Het doel van de evaluatie is om meer inzicht te krijgen in de doelmatigheid van het fonds en de doeltreffendheid van de gesubsidieerde projecten. Daarbij is er ook gekeken naar het proces van aanvraag en toekenning.

Het RAP stopt in zijn huidige vorm eind 2026, omdat de gemeentelijke financiering dan afloopt. Daarom heeft Ecorys tevens gekeken of het wenselijk is om het fonds na 2026 voort te zetten en in welke vorm. Het complete rapport treft u als bijlage bij deze brief aan. In deze brief worden de meest relevante conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie benoemd en geeft ons college aan hoe we daaraan opvolging willen geven.

De evaluatie betreft de uitvoering en resultaten van RAP vanaf de start in oktober 2023 tot en met juni 2025. Er zijn verschillende onderzoeksmethoden toegepast, te weten: deskresearch, interviews en een validatiesessie. De uitvoering van RAP loopt nog tot eind 2026, waardoor er in alle gevallen nog sprake is van voorlopige resultaten. Er worden nog nieuwe subsidies verstrekt en een groot aantal projecten is nog in uitvoering of gaat nog starten.

Bevindingen en conclusies

De voornaamste bevindingen en conclusies uit de evaluatie zijn:

Relevantie en doeltreffendheid

- Inmiddels hebben 33 projecten¹ cofinanciering vanuit het RAP ontvangen, van waaruit in potentie 1.583 personen uit de arbeidsmarktregio Rijnmond duurzaam geplaatst zullen worden of hun baan kunnen behouden. Tot op heden zijn 706 personen gestart. De overige toegezegde baangaranties zijn nog niet geïnitieerd, doordat een deel van de projecten nog niet of pas net van start gaan.

---

¹ Zie voor meer informatie over de via het RAP gestarte projecten: [De verhalen achter RAP - Werkcentrum Rijnmond](#)

- Ecorys stelt vast dat het RAP het arbeidsmarktaanbod vergroot. RAP heeft bewezen een rol te spelen in het activeren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het aanpakken van personeelstekorten in maatschappelijk cruciale sectoren. Daarnaast ondersteunt RAP ook baanbehoud, zoals blijkt uit het aantal werkenden dat hun baan heeft weten te behouden.
- In totaal zijn er in de eerste zes subsidierondes 1.583 baangaranties toegezegd om gerealiseerd te zijn eind 2026. Bij volledige invulling van de potentiële baangaranties draagt RAP voor 26% (=1.583: 6000) bij aan de 6.000 doelstelling². Hierbij wordt opgemerkt dat dit percentage nog zal stijgen omdat er nog openstellingsrondes volgen in 2026. Naast RAP dragen meerdere regionale arbeidsmarktprogramma's (zoals o.a. het Scholingsfonds Rijnmond, HCCE en JTF) bij aan de realisatie van de 6.000 doelstelling. RAP levert van alle programma's de grootste bijdrage. De realisatie van de 6000 ligt op koers.
- De arbeidsmarktspanning in diverse sectoren is nog altijd hoog en er is nog altijd behoefte aan regionale ondersteuning om de personeelstekorten aan te pakken. Daarmee is het RAP als instrument nog steeds relevant.
- De (kwantitatieve) doelstellingen van het RAP zijn vooraf niet duidelijk, eenduidig en meetbaar genoeg geformuleerd. Dit maakt het lastig om de doelmatigheid en doeltreffendheid goed te evalueren.
- Ondanks dat het RAP een positieve bijdrage levert aan het verkleinen van de krapte, is de doeltreffendheid van RAP in breder perspectief beperkt. Wanneer de trajectaantallen worden afgezet tegen de hoge spanning op de arbeidsmarkt, is de kwantitatieve impact van RAP nog beperkt.
- RAP leidt niet tot het op systematische wijze nadenken over de arbeidsmarkttekorten in (en over) de sectoren. Voor oplossingen op systeemniveau is, volgens Ecorys, meer nodig dan enkel een faciliterende overheid. De oplossing moet komen vanuit (een versterkte) samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs.

Doelmatigheid

- Door de inzet van RAP gaan mensen duurzaam aan het werk of blijven aan het werk, waardoor op uitkeringskosten wordt bespaard. Bij volledige invulling van de baangaranties bedraagt de kostprijs per gerealiseerde plaatsing €3.673. Dit bedrag ligt in lijn met de gemaakte aannames bij de start van het RAP. De uiteindelijke doelmatigheid van het RAP is in sterke mate afhankelijk van de mate waarin (de nog lopende en nog te starten) projecten hun afgesproken aantallen daadwerkelijk gaan realiseren.
- Gemiddeld draagt RAP circa 30% bij met cofinanciering aan de projecten, terwijl de resterende 70% door de projectaanvragers zelf of in samenwerking met eigen partners wordt gefinancierd. Dit betekent dat tot en met de openstellingsronde van mei 2025 in totaal € 5,8 miljoen bij RAP is aangevraagd, tegenover € 14,1 miljoen die is ingebracht door de aanvragers. Dit is meer dan op basis van de 50-50% inzet van de cofinanciering verwacht zou mogen worden.
- De subsidie wordt door de aanvragers vooral gezien als een steuntje in de rug om projecten te versnellen en op te schalen. Zonder het RAP zouden de meeste projecten niet of slechts in beperkte vorm zijn gestart.

---

² Zie beleidskader Participatie; Werk is Geweldig! (Actielijn: meer focus en samenwerking op de regionale arbeidsmarkt). De daarin opgenomen doelstelling luidt: In de periode 2023-2026 willen we met de inzet van meerdere regionale arbeidsmarktprojecten (waaronder het RAP) in totaal minimaal 6.000 personen uit de regio Rijnmond nieuwe ontwikkelkansen bieden om duurzaam werk te vinden of te behouden.

- Vooral bij projecten met een hoge begeleidingsbehoefte, bijvoorbeeld bij deelnemers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, die relatief veel begeleiding nodig hebben, bleek het subsidiebedrag soms onvoldoende om alle personeelskosten te dekken.

Spreiding en bereik

- Vooral intermediaire organisaties (45%), als re-integratiebedrijven en uitzendorganisaties, hebben aanvragen ingediend. In minder mate waren dat onderwijsinstellingen (34%) en nog minder is dit het bedrijfsleven (21%) zelf geweest. Dit terwijl het de bedoeling van het RAP was dat het initiatief vooral van bedrijven en/of coalities zou komen. Dit kan erop wijzen dat het RAP de individuele bedrijven nog niet weet te bereiken en dat zij (nog) niet bekend zijn met de regeling.
- De cijfers laten zien dat een groot deel van de aanvragen een brede inzet heeft op sectoren (dus zonder duidelijke focus op één bepaalde sector). Dit terwijl het de verwachting was dat aanvragen meer gericht vanuit de vraag/markt (door bedrijven afkomstig uit de specifieke sectoren) zouden worden gedaan.
- Er is sprake van een redelijke spreiding van de projecten over de diverse sectoren en transitieopgaven. De sectoren zorg, onderwijs en bouw/techniek worden het vaakst bediend. Daarnaast zien we (meer dan verwacht) een groot aantal projecten dat meerdere sectoren tegelijk wil bedienen. Verder worden in vrijwel alle aanvragen één of meer van de drie economische transitieën genoemd.
- De ingezette trajecten binnen het RAP zijn geografisch redelijk breed verspreid over de regio Rijnmond, met de grootste focus (77%) op centrumgemeente Rotterdam.
- Het merendeel van de trajecten richt zich op werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt (niet werkend met uitkering 47%). Projecten richten zich minder op (kwetsbare) werkenden (30%), niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (9%) of schoolverlaters/overig (14%). Door de sterke focus op de werkzoekende-doelgroep is er intensieve begeleiding nodig om uitval te voorkomen. Capaciteit die niet altijd door de aanvragers vooraf is voorzien, waardoor projecten soms vertragen en/of later starten. Een ander gevolg van de keuze voor deze doelgroep, is dat die projecten vaak breed inzetten op de sectoren, om daarmee de uitstroomkansen van deze werkzoekenden te maximaliseren.
- Leerwerktrajecten worden het vaakst ingezet en leveren ook het grootste aantal duurzame plaatsingen op. Tegelijkertijd kennen praktijkleerlijnen en leerwerktrajecten de meeste uitval, mede omdat deze trajecttypen relatief vaak deelnemers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt bedienen.

Successen en knelpunten

Vanuit de interviews is een aantal successen en knelpunten benoemd:

- Het blijkt dat succesvolle projecten binnen RAP gekenmerkt worden door een sterke betrokkenheid van werkgevers, bijvoorbeeld via baangarantie of cofinanciering, en door intensieve, persoonlijke begeleiding zoals duo-coaching of maatwerktrajecten. Groepsdynamiek speelt een belangrijke rol in het versterken van motivatie en doorzettingsvermogen, terwijl regionale verankering en samenwerking met onderwijsinstellingen, gemeenten en lokale bedrijven de impact vergroot.

- Daarentegen lopen minder succesvolle projecten vaak tegen structurele knelpunten aan, zoals een tekort aan opleidingscapaciteit of begeleidingsplekken, beperkte of onzekere financiering bij uitval. Ook een moeizame aansluiting tussen deelnemers en de werkpraktijk door mismatches in vaardigheden of motivatie, en een gebrek aan betrokkenheid van werkgevers, kan de effectiviteit en continuïteit belemmeren.

Organisatie, governance en proces

Er is bij de aanvragers waardering voor de toegankelijkheid van het proces, de governance, de ondersteuning vanuit het steunpunt en de ruimte voor maatwerk. De meerderheid ervaart lage administratieve lasten, dankzij de formats en persoonlijke ondersteuning. In de samenwerking tussen het programmateam, het steunpunt, de accountmanagers en de adviescommissie is daarbij sprake van lerend vermogen. De evaluatoren zijn dan ook van mening dat aan de basis ondersteuningsstructuur niets wezenlijks verandert hoeft te worden. Wel zijn er enkele verbeterpunten:

- De communicatie bij afwijzingen/terugkoppelingen en het beoordelingsproces kan duidelijker, transparanter en consistentere;
- De communicatie van succesverhalen kan beter om daarmee meer ondernemers aan te trekken en de deelnamebereidheid van ondernemers te vergroten. Nieuwsbrieven, korte filmpjes of andere communicatiemiddelen kunnen bijdragen aan het verspreiden van deze best practices, zodat leereffecten beter worden benut en het netwerkpotentieel van het RAP optimaal wordt ingezet;
- Het RAP kenmerkt zich door flexibiliteit (zowel bij de aanvraag, als in de uitvoering, als bij de verantwoordingsrapportages). Dit wordt door de aanvragers gewaardeerd, maar heeft ook een keerzijde, omdat er daardoor moeilijker gemonitord en bijgestuurd kan worden.

Aanbevelingen

Ecorys doet op basis van de bovenstaande bevindingen twee soorten aanbevelingen. Ten eerste aanbevelingen voor de korte termijn, die kunnen worden meegenomen in de resterende looptijd van het RAP. Het gaat dan om de drie openstellingsrondes die in 2026 gepland staan.

Daarnaast doet Ecorys aanbevelingen gericht op een eventuele voortzetting van het RAP na 2026. De keuze of en hoe het RAP na 2026 voor te zetten, is aan het nieuwe gemeentebestuur dat na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 zal aantreden. Ons college geeft per set aanbevelingen een reactie.

Aanbevelingen voor de resterende looptijd van het RAP

Om de werking van RAP gedurende de looptijd verder te versterken, doet Ecorys de volgende aanbevelingen:

- a) Zet in op het verder vergroten van de bekendheid van het RAP: Het delen van meer succesverhalen binnen sectoren kan dan volgens evaluatoren bijdragen aan het vergroten van de deelname van het reguliere bedrijfsleven.
- b) Stimuleer kennisdeling: Faciliteer het uitwisselen van ervaringen en best-practices, bijvoorbeeld via een jaarlijkse netwerkbijeenkomst, intervisie in kleine groepen, nieuwsbrieven of korte filmpjes, om het netwerk tussen projecten te versterken.
- c) Deel de resultaten van projecten breder zowel intern (steunpunt) als extern (adviescommissie, potentiële aanvragers), zodat zij hier ook voor vervolgrondes van kunnen leren.

- d) Versterk de communicatie over het steunpunt: Blijf benadrukken hoe en wanneer het steunpunt ondersteuning kan bieden aan aanvragers.
- e) Maak het beoordelingsproces meer transparant en voorspelbaar: Communiceer bij afwijzing de beoordelingsformulieren met zichtbare weging per criterium en geef bij afwijzing een korte inhoudelijke en consistente schriftelijke terugkoppeling mee.
- f) Versterk de registratie van de sector/transitie in kwartaalrapportages: Een strakkere en consistentere registratie van de sector/transitie in de kwartaalrapportages kan het inzicht vergroten en gerichte doelsturing mogelijk maken.
- g) Bezie verdere verbeteringen in de informatievoorziening richting de adviescommissie. Daarmee kan de tijdsinvestering vanuit de adviescommissie worden beperkt, waarmee de efficiency wordt vergroot.

Reactie college:

Ons college is verheugd te lezen dat het RAP voorziet in een duidelijke behoefte en positief effect heeft. Het effect is nog minder groot dan vooraf verwacht, maar er is nog ruimte voor verbetering. De bovenstaande aanbevelingen worden daarom zeer ter harte genomen. In lijn met de aanbevelingen nemen we passende maatregelen om het RAP het komende jaar nog beter te laten functioneren.

Om invulling te geven aan de punten a t/m d wordt een communicatieplan opgesteld om de bekendheid van RAP te vergroten, met name onder werkgevers en organisaties die het fonds nog niet kennen of benutten. In dit kader zal ook ons college, en in het bijzonder wethouder Versnel, in hun contacten waar mogelijk het RAP onder de aandacht van potentiële aanvragers brengen. Op deze manier willen we meer individuele werkgevers uit de gewenste sectoren bereiken en hen zover te krijgen dat ze vraaggerichte plannen indienen gericht op de bredere doelgroep (dus niet alleen op werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt).

De punten e t/m g worden aangepakt in een aanscherping van de interne organisatie en werkprocessen. Deels is dit inmiddels al gebeurd. Hiermee kunnen we (potentiële) aanvragers beter bedienen en ondersteunen.

We streven er naar deze maatregelen nog voor de 1^e openstellingronde van 2026 te kunnen invoeren. Met het totaal van de te nemen maatregelen verwachten we het rendement van RAP in het laatste jaar te kunnen verhogen en daarmee een maximale bijdrage te kunnen geven aan het verlichten van personeelstekorten in maatschappelijk cruciale sectoren en economische transitieopgaven.

Aanbevelingen voor een eventuele voortzetting na 2026

Hoewel de dynamiek op de arbeidsmarkt door diverse factoren aan verandering onderhevig is, wordt verwacht dat de arbeidsmarkttekorten in de regio Rijnmond in de betreffende sectoren ook na 2026 nog evident zullen zijn. Ecorys stelt daarom dat het ook dan nog van belang zal zijn om in te zetten op instroom van mensen en behoud van mensen in cruciale sectoren en/of bij economische transitie. Een voortzetting van een financieringsinstrument zoals het RAP ligt volgens hen daarom voor de hand. Voor een eventuele toekomstbestendige voortzetting geven zij de volgende overwegingen mee:

- Stel vooraf duidelijke en meetbare doelstellingen op voor een eventueel vervolg. De huidige ambitie is nu onvoldoende scherp. Dit maakt het lastig om de doeltreffendheid en doelmatigheid van RAP goed te beoordelen en tussentijds bij te sturen. Voor het vervolg wordt aanbevolen om een goed overzicht van doelstellingen en meetbare indicatoren in een programmadocument op te nemen.

- Stel opnieuw vast wie de doelgroep voor de subsidieaanvraag en wie de eindbegunstigde is. Gericht inzet van het instrument is wenselijk om de werkgeversdoelgroep beter te bereiken. Dit geldt ook voor de eindbegunstigden. Het instrument wordt nu vaak ingezet voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, terwijl de inzet op van-werk-naar-werk en werkbehoud evenzeer belangrijk is. Communiceer hier (beter) over en overweeg in een vervolgprogramma specifiek op bepaalde doelgroepen en eindbegunstigden in te zetten wanneer dit wenselijk is.
- Overweeg een model waarbij de triple-helix samenwerking meer centraal staat, in combinatie met een subsidie-instrument. Blijf inzetten op het maken van samenwerkingsafspraken en het bouwen van netwerken tussen werkgevers, werkgeversorganisaties, onderwijsinstellingen en de gemeente, en behoudt tegelijkertijd financieringsinstrumenten (zoals het RAP en het Scholingsfonds) om kansen die uit deze netwerken voortvloeien snel en gericht te verzilveren.
- Overweeg om het RAP breder in te zetten, namelijk ook op innovatieve ideeën die de arbeidsmarkt kunnen ontlasten. Hierbij zou nagedacht kunnen worden over twee sporen: Spoor 1: De bestaande focus op de cruciale sectoren en economische transitie. Spoor 2: Financier ook innovatieve ideeën die de arbeidsmarktspanning op kunnen lossen, zoals technologische en/of sociale innovaties gericht op arbeidsondersteuning of productiviteitsverhoging.
- Zorg dat de administratieve lasten beperkt blijven, maar stuur wel meer op de doelstellingen. Denk na over welke sturingsinformatie nodig is om op tijd bij te sturen wanneer van het doel wordt afgeweken.
- Blijf met de regiogemeenten in gesprek om het instrument bekendheid te geven en breder te bekostigen. Wanneer het in een volgend programma helderder is wat doelstellingen zijn en wat het instrument oplevert kan het gesprek met deze gemeenten wellicht ook meer opleveren.
- Behoud in een eventueel vervolgprogramma de focus op werkgeversbetrokkenheid door middel van de baangaranties: Hiermee wordt bedoeld dat ondernemers direct betrokken zijn bij de werkzoekende. Dit blijkt een belangrijke succesfactor voor duurzame plaatsingen.
- Overweeg het invoeren van een capaciteitseis (voor projecten) in een vervolgregeling: Laat de aanvragers in hun aanvraag onderbouwd aangeven wat de noodzakelijke opleidings- en begeleidingscapaciteit is, omdat dit nu het grootste knelpunt vormt in de uitvoering en zorgt voor vertraging.

Reactie college:

Ons college onderschrijft de constatering dat er ook na 2026 nog behoefte zal zijn aan RAP-achtig arbeidsmarktinstrument. Zoals al aangegeven, is het aan het volgende college en uw gemeenteraad om daarover te zijner tijd een besluit te nemen. De bovenstaande aanbevelingen geven onzes inziens goede input om een toekomstig instrument meer gericht en effectiever te maken. Het huidige RAP biedt een goede basis voor een doorontwikkeling.

We steunen de aanbeveling dat het toevoegen van een spoor gericht op het stimuleren van (technologische en sociale) innovaties meerwaarde kan hebben en het instrument toekomstbestendiger maakt. Ook een koppeling met onderwijsinnovaties valt daarbij te overwegen, gezien het belang van leven lang ontwikkelen (LLO) en het versterken van het mbo-onderwijs. Dit is ook in lijn met onze reactie op de op arbeidsmarkt-onderwijs en LLO gerichte adviezen van de Denktank Rotterdamse Economie (25bb008214).

Het is verstandig dergelijke overwegingen te maken in het (bredere) kader van de arbeidsmarktregio Rijnmond, in samenwerking met de regionale arbeidsmarktpartners verbonden aan het Werkcentrum Rijnmond. Daarbij kan tevens de toekomstige financieringsvraag worden meegenomen, waarbij het logisch lijkt dat de andere arbeidsmarktpartners, die baat hebben bij het instrument, ook structureel gaan bijdragen aan de kosten ervan.

Zoals gezegd, is het aan een volgend college om, mede op basis van het voorgaande, een besluit te nemen over de inrichting en financiering van een opvolger van het RAP. Daarvoor is ook tijd, omdat het RAP in zijn huidige vorm nog doorloopt tot eind 2026. Daarbij gaan we ervanuit dat we met de voorgenomen (korte termijn) maatregelen het rendement tussentijds nog kunnen maximaliseren. Over die resultaten zullen we u via de tertaalmonitor Werk & Inkomen periodiek blijven informeren.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Voor het RAP is er in 2026 binnen het begrotingsprogramma Werk & Inkomen € 2,5 mln beschikbaar om projecten te cofinancieren.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten

- Bijlage: Evaluatie Rijnmonds Arbeidsperspectieffonds (RAP) door Ecorys